

Monumentnummer*: 530889

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **23 augustus 2010**
Kadaster deel/nr **82978/58**

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>			<i>Provincie*</i>			
Rotterdam	Rotterdam			Zuid-Holland			
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Zuidplein	117			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	123			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	127			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	129			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	131			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	133			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	135			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	137			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	139			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	141			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	143			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	145			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	147			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	149			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	151			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	153			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	155			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	157			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	159			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	161			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	163			3083 CN	Rotterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Zuidplein	165			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	167			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	169			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	171			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	173			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	175			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	177			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	179			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	181			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	183			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	185			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	187			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	189			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	191			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	193			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	195			3083 CN	Rotterdam		
Zuidplein	197			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	199			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	201			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	203			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	205			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	207			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	209			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	211			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	213			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	215			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	217			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	219			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	221			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	223			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	225			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	227			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	229			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	231			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	233			3083 CP	Rotterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Zuidplein	235			3083 CP	Rotterdam		
Zuidplein	237			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	239			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	241			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	243			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	245			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	247			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	249			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	251			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	253			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	255			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	257			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	259			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	261			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	263			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	265			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	267			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	269			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	271			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	273			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	275			3083 CR	Rotterdam		
Zuidplein	277			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	279			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	281			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	283			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	285			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	287			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	289			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	291			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	293			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	295			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	297			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	299			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	301			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	303			3083 CS	Rotterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Zuidplein	305			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	307			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	309			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	311			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	313			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	315			3083 CS	Rotterdam		
Zuidplein	317			3083 CT	Rotterdam		
Mijnsherenlaan	202			3083 BZ	Rotterdam		
Mijnsherenlaan	204			3083 BZ	Rotterdam		
Mijnsherenlaan	206			3083 BZ	Rotterdam		
Mijnsherenlaan	208			3083 BZ	Rotterdam		
Mijnsherenlaan	210			3083 BZ	Rotterdam		
Mijnsherenlaan	212			3083 BZ	Rotterdam		
Mijnsherenlaan	214			3083 BZ	Rotterdam		
Mijnsherenlaan	216			3083 BZ	Rotterdam		
Zuidplein	319			3083 CT	Rotterdam		
Mijnsherenlaan	218			3083 BZ	Rotterdam		
Zuidplein	321			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	323			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	325			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	327			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	329			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	331			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	333			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	335			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	337			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	339			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	341			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	343			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	345			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	347			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	349			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	351			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	353			3083 CT	Rotterdam		
Zuidplein	355			3083 CT	Rotterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Zuidplein	357			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	359			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	361			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	363			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	365			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	367			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	369			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	371			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	373			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	375			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	377			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	379			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	381			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	383			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	385			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	387			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	389			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	391			3083 CV	Rotterdam		
Zuidplein	393			3083 CV	Rotterdam		
Wevershoekstraat	584			3083 CZ	Rotterdam		
Mijnsherenlaan	220			3083 BZ	Rotterdam		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Charlois	G			3951
Charlois	G			3952

*Omschrijving***

Inleiding

Aan het Rotterdamse Zuidplein gelegen FLATGEBOUW met TWEE LAAGBOUWVLEUGELS en een gezamenlijke BINNENTUIN, ontworpen in de jaren 1940-1941 door architect W. van Tijen (1894-1974) in opdracht voor de N.V. Volkswoningbouw als onderdeel van het wederopbouwplan van stadsarchitect W.G. Witteveen (1941). Van Tijen is naast medeoprichter (in 1928), in deze jaren directeur en tevens actief als huisarchitect van de N.V. Na de oorlog nemen zijn activiteiten voor de N.V. af en werkt hij alleen nog mee aan de totstandkoming van de Zuidpleinflat en Zuidwijk, projecten waarvoor de basis al in de oorlogsjaren werd gelegd. De flat maakt deel uit van een vijftal noord-zuid georiënteerde flatgebouwen die in het genoemde plan aan het Zuidplein zijn voorzien. Doordat de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorbereidingen door de bezetter worden stopgezet, is de galerijflat uiteindelijk pas in de jaren 1946-1949 gerealiseerd. De plannen zijn echter wel gewijzigd. Er komt nu één flat die aan de noordzijde van het plein wordt gesitueerd en daarbij tegelijk 180° gedraaid, zodat de entreepartij nu op het zuiden gericht is. Door de gekozen wijze van aanbesteding en de materiaalschaarste is de bouwtijd lang en de huurprijs hoog. De flats krijgen wel een moderne inrichting met voorzieningen als cv, stromend water en dubbel glas en hebben naast woon- en slaapkamers, een keuken, toilet en badruimte. Als in augustus 1948 het betonskelet voltooid is, wordt het gebouw op Amerikaanse wijze, van boven naar beneden, afgebouwd. In het nieuwe ontwerp, dat zich richt op de huisvesting van jonge (kleine) gezinnen en alleenstaanden, worden minder verschillende typen woningen toegepast dan oorspronkelijk gepland. Deels om economische redenen, deels ook omdat Van Tijen is teruggekomen van zijn idee dat hoogbouw de aangewezen vorm is voor de huisvesting van grote gezinnen. In het gerealiseerde ontwerp is deze variatie in woningtype aan de gevel af te lezen, waardoor het gevelbeeld afwisselender is dan in zijn eerdere ontwerpen voor de Bergpolder- en de Plaslaanflat. Nieuw is eveneens de toepassing van gemetselde gevels in het zichtbare betonskelet. De constructie van het betonskelet en de afwerking worden uitgevoerd door de Hollandse Beton Maatschappij. Naast Van Tijen tekenen ook E.F. Groosman en bureaumedewerkers H.A. Maaskant, J.B. Bakema, en G.J. Rietveld voor deze shake-hands architectuur van expressieve beton- met bakstenen prefabelementen. Bij vak- en tijdgenoten van Van Tijen werd het naar verluidt destijds hoogste woongebouw van Europa positief onthaald. De 9-ruitsverdeling in de grote woonkamerramen aan de voorzijde dragen de signatuur van Rietveld.

Omschrijving

Het ca. 44 m hoge FLATGEBOUW is opgetrokken op een rechthoekig grondplan en heeft een risalerende zuidgevel en een inspringende toplaag en telt in totaal 118 luxe woningen van drie verschillende typen. Op het dak bevinden zich een gemeenschappelijk terras en een terugliggende opbouw met een veertiental woon- en/of logeervertrekken, bedoeld om afzonderlijk aan de bewoners te verhuren. In verband met de hoge woningnood werden zij echter ingericht als zelfstandige wooneenheden voor verpleegsters. Aan de oostzijde van de flat ligt een gemeenschappelijke BINNENTUIN die door TWEE LAAGBOUWVLEUGELS wordt omsloten. Bij de monumentale hoofdentree aan de zuidzijde van de flat waren hierin respectievelijk een café-restaurant, een tweetal winkels en een crèche gepland. Aan de noordzijde was een garage voorzien. Het café-restaurant werd na oplevering ingericht tot autorijsschool, de crèche is nooit gerealiseerd. Oorspronkelijk was de tuin aan de oostzijde open; tegenwoordig staat hier een eenlaags bebouwing, die niet onder de bescherming valt. In de onderste twee bouwlagen van het hoofdgebouw zijn de bergingen, het kolenhok, de cv en de was- en droogruimtes ondergebracht. De tuin is via een trap vanuit de galerij langs deze onderbouw bereikbaar. De gevel wordt geleed door het zichtbare betonskelet dat tegelijk als versiering dient en dat is ingevuld met gemetselde bakstenen muurdelen. De balkon- en galerijhekken, de aankleding van de entreehal, de dakopbouw en de vormgeving van de verticale elementen zoals de trappen vormen de decoratieve elementen. Aan de achterzijde kragen de galerijen op twee plaatsen uit en markeren hiermee, evenals aan de voorgevel, de plek van de tweekamerwoningen. Aan elke galerij zijn zes driekamerwoningen type A van 9,60 bij 6,80 meter en twee tweekamerwoningen type B van 9,60 bij 5,20 meter gesitueerd. De gevels tonen de ritmiek van de verdeling van deze woningen over de verdieping: 2-1-2-1-2. De driekamerwoningen hebben een loggia, de tweekamerwoningen een balkon over de volle breedte van de woning. In de westelijke kop zijn nog twee tweekamerwoningen, type C, opgenomen. Tussen de kop en de galerijen liggen de liften en het trappenhuis. De galerijen lopen aan de noordzijde vloeiend over in een open vluchtrap die als een cascade langs de gevel loopt. Overige beeldbepalende elementen aan de galerijzijde zijn een enorme schoorsteen die de positie van de cv-ruimte op de begane grond markeert en een stortkoker aan de noorzijde.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het FLATGEBOUW met TWEE LAAGBOUWVLEUGELS en een gezamenlijke BINNENTUIN aan het Zuidplein is van algemeen belang en een essentieel toonbeeld van de wederopbouwperiode in Nederland vanwege:

- zijn cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van het lenigen van de woningnood en als deel van het aangepaste wederopbouwplan Witteveen na het bombardement op Rotterdam van mei 1940;
- zijn architectuurhistorische waarde als toonbeeld van shake-hands architectuur, waarbij zowel beton werd gebruikt (voor het skelet) als baksteen (voor de invulling). Het is bovendien het vierde en laatste hoge woongebouw van de architect en neemt daardoor een belangrijke plaats in binnen het oeuvre van Van Tijen, die in deze periode zocht naar een "huwelijk tussen beton en baksteen". Het beton werd zowel vanwege de constructie als om zijn expressieve kwaliteiten gebruikt. Doordat het beton uitsteekt en in een lichte kleur is geschilderd zijn de functionele opzet en de constructie van de flat aan de gevels afleesbaar. Het gebouw is tevens van belang vanwege de zoektocht van Van Tijen naar de verschillende woontypen;
- zijn stedenbouwkundige waarden vanwege zijn afmetingen en zijn beeldbepalende betekenis ten aanzien van zijn omgeving. Het gebouw neemt door zijn hoogte en positie een dominante, eigen plek in aan het Zuidplein, maar vormt tegelijkertijd een brug naar diezelfde omgeving door de aanwezigheid van de verschillende laagbouwelementen;
- het feit dat het gebouw is nog relatief gaaf bewaard is gebleven, met uitzondering van de eerste twee lagen aan de voorzijde die in later jaren van nieuwbouw met winkel- en kantoorruimten zijn voorzien.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Appartementengebouw

Functie

Flatgebouw